

Årsrapport 2022

Stockholms Hamn AB

Rapport från
stadsrevisionen

Dnr: RVK 2023/43

Den kommunala revisionen är kommunfullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivits i nämnder och bolag. Stadsrevisionen i Stockholm stad granskar nämnders och styrelser ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt kommunfullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna, lekmannarevisorerna och revisionskontoret.

I årsrapporter för nämnder och bolagsstyrelser sammanfattar stadsrevisionen det gångna årets granskningar och bedömningar av verksamheten. Granskningar som genomförs under året kan också publiceras som revisionsrapporter.

All rapportering finns på stadsrevisionens hemsida, start.stockholm/revision. Rapporterna kan också beställas från revisionskontoret, revision.rvk@stockholm.se.

Till

Stockholms Hamn AB

Årsrapport 2022

Lekmannarevisorn har avslutat revisionen av Stockholms Hamn AB:s verksamhet under 2022.

Årets granskning har identifierat vissa brister i den interna kontrollen gällande styrning och uppföljning av bolagets underhåll av kaj- och markanläggningar.

Härmed överlämnas bifogad årsrapport till Stockholms Hamn AB:s styrelse för yttrande senast den 30 juni 2023.

Bengt Hansson
Lekmannarevisor

Sammanfattning

I denna rapport redovisas resultat och bedömningar utifrån revisionskontorets granskningar.

Verksamhet och ekonomi

Sammantaget bedöms att Stockholms Hamn AB i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Bedömningen grundar sig på om resultatet är förenligt med kommunfullmäktiges mål för verksamheten samt att lagstiftning och andra föreskrifter efterlevts. Det säkerhetspolitiska läget och kvarvarande effekter av pandemin har påverkat den passagerarrelaterade sjötrafiken negativt, vilket gett effekter både på bolagets ekonomi och på verksamheten. Bolaget har dock bedrivit verksamheten i enlighet med ägardirektiven och redovisar att samtliga av fullmäktiges verksamhetsmål uppfylls.

Intern kontroll

Den samlade bedömningen är att bolagets styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten delvis har varit tillräcklig. I bedömningen har hänsyn tagits till att det av årets granskningar framgått att styrelsens styrning och uppföljning av bolagets underhåll av kaj- och markanläggningar behöver utvecklas. Bolaget äger anläggningstillgångar av betydande värde och förvaltningen av anläggningarna är viktigt för bolagets kärnuppdrag. Övrig granskning som utförts under året har bland annat visat att bolaget har ändamålsenliga rutiner och arbetssätt för att säkerställa rätten av allmänna handlingar. Vidare har bolagets arbete med väsentlighets- och riskanalys utvecklats, men det finns ett behov av att överväga om fler prioriterade risker bör tas upp i internkontrollplanen.

Uppföljning av tidigare års granskningar

Bolaget har i huvudsak vidtagit åtgärder utifrån revisionens rekommendationer i föregående års granskningar. Fortfarande kvarstår visst arbete med att utveckla styrning och uppföljning av dataskyddsförordningens efterlevnad.

Innehåll

1. Årets granskning	1
2. Verksamhet och ekonomi	2
2.1 Verksamhetsmässigt resultat.....	2
2.2 Ekonomiskt resultat.....	3
2.2.1 <i>Finansiellt resultat</i>	3
2.2.2 <i>Investeringar</i>	6
3. Intern kontroll	7
4. Fördjupade granskningar.....	9
4.1 Offentlighetsprincipen	9
4.2 Underhåll av materiella anläggningstillgångar	9
5. Uppföljning av tidigare års granskning	12
Bilaga 1 – Uppföljning av lämnade rekommendationer	13
Bilaga 2 – Bedömningskriterier	15

1. Årets granskning

Årligen prövar lekmannarevisorn om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Den årliga revisionen omfattar granskningar och bedömningar inom följande områden:

- Verksamhet och ekonomi
- Intern kontroll

Revisionen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen, andra tillämpliga lagar, reglementet för stadsrevisionen, god revisionsordning i kommunal verksamhet och utifrån bolagsordning samt fastställda ägardirektiv. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning av bolagets verksamhet. Kriterier för bedömning redovisas i bilaga 2.

I rapporten redovisas resultat och bedömningar utifrån revisionsårets granskningar. En uppföljning av hur bolaget har åtgärdat rekommendationer i tidigare års granskning redovisas översiktligt i rapporten och mer detaljerat i bilaga 1.

Lekmannarevisorn för bolaget är Bengt Hansson och suppleant är Carolina Gomez Lagerlöf. I granskningen har lekmannarevisorn biträtt av revisionskontoret. Granskningen har genomförts av granskningsansvarig Annika Morawetz med flera, vid revisionskontoret. Parallellt med lekmannarevisionen har revision utförts enligt aktiebolagslagen 9 kap. under ledning av auktoriserad revisor Mikael Sjölander vid EY.

Lekmannarevisorn granskar om bolaget sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Räkenskaperna granskas av den auktoriserade revisorn. Bolagets interna kontroll granskas både av lekmannarevisorn och av den auktoriserade revisorn. Under granskningsåret har planering, information och samverkan skett mellan lekmannarevisorn och den auktoriserade revisorn.

Årsrapporten har faktakontrollerats av bolaget.

2. Verksamhet och ekonomi

I detta avsnitt redovisas granskning av om bolagets resultat är förenligt med kommunfullmäktiges mål och ägardirektiv samt om bolaget följt de beslut, riktlinjer, lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för bolaget. Vidare redovisas om bolaget har genomfört sitt uppdrag med tillgängliga resurser.

2.1 Verksamhetsmässigt resultat

Bolaget bedöms i allt väsentligt ha bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Bedömningen grundar sig på granskning av bolagets redovisning och på de granskningar som genomförts under året. Bolaget har under året påverkats både ekonomiskt och verksamhetsmässigt av de effekter det rådande säkerhetspolitiska läget haft på sjötrafiken och bolagets kunder, men har under förutsättningarna genomfört sitt uppdrag i enlighet med fullmäktiges mål och beslut.

Bolaget har redovisat resultat av beslutade mål och uppföljning av samtliga ägardirektiv i bolagets rapportering. Bolaget har formulerat aktiviteter och i vissa fall indikatorer till ägardirektiven. Redovisningen ger rimliga förutsättningar för att bedöma måluppfyllelse.

I bolagets rapportering redovisar bolaget att det bidrar till att uppfylla fullmäktiges inriktningsmål. Bolaget bedömer att samtliga av kommunfullmäktiges verksamhetsmål som berör bolaget har uppfyllts. Revisionskontorets granskning visar att det finns grund för bolagets målbedömning. Utfallet innebär en förbättring jämfört med föregående år då bolaget redovisade att de endast delvis uppfyllde fullmäktiges verksamhetsmål ”I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort”. Liksom föregående år uppnår bolaget inte målnivån för fullmäktiges två indikatorer avseende feriearbetande, vilket beror på att platserna inte lyckats tillsättas av mottagarna. Bolaget har ställt platser till förfogande enligt målnivån, varför verksamhetsmålet kan anses uppfyllt.

Pandemin och kriget i Ukraina har påverkat sjötrafiken negativt. I huvudsak är det den passagerarrelaterade sjötrafiken som berörs, men även godstrafiken i viss mån. Detta har inneburit att bolaget inte når målvärdena för bolagets egna indikatorer gällande antal kryssningspassagerare och -anlöp samt endast delvis indikatorer gällande omsättning i Norvik och totala godsvolymer. Omständigheterna ligger i huvudsak utanför bolagets egen rådighet. Jämfört med föregående år har både omsättningen i Stockholm

Norvik hamn och antal passagerare som reser via Stockholms Hamnar ökat och antal kryssningsanlöp nära dubblerats. Förväntningarna om återhämtning var dock högre när budget lades, innan krigsutbrottet i Ukraina.

Revisionskontoret har översiktligt följt upp hur bolaget arbetar med fullmäktiges ägardirektiv. Nuvarande marknadsläge har påverkat förutsättningarna för bolagets arbete med ägardirektiven om att skapa förutsättningar för att kryssningstrafiken fortsatt ska kunna utvecklas och vara en del av tillväxten för regionen. Det gäller även ägardirektivet att marknadsföra Stockholm som destination för de finska och baltiska marknaderna. Bolagets indikator gällande antal färjepassagerare har dock överträffats och bolaget redovisar arbete med flera aktiviteter för att utveckla kundrelationer, hamnområden och skapa goda förutsättningar för sjötrafiken.

Vidare har bolaget under året arbetat i enlighet med ägardirektivet om att tillsammans med exploateringsnämnden och Stockholm Business Region utveckla Frihamnspiren för kryssningsfartyg, företagande och innovation. En tänkbar utvecklingsstrategi för Frihamnspiren har tagits fram med hjälp av konsult under året och kontakter har tagits med näringslivet. Bolaget avvaktar dock med styrelsebeslut om strategin med anledning av det nya ägardirektiv bolaget fått i fullmäktiges budget 2023 om att i samverkan med exploateringsnämnden utreda det långsiktiga behovet av hamnkapacitet i Stockholm.

Sammantaget konstaterar revisionskontoret att verksamheten i allt väsentligt har bedrivits i enlighet med ägardirektiven och fullmäktiges mål för verksamheten.

2.2 Ekonomiskt resultat

Bolaget bedöms ha bedrivit verksamheten på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

2.2.1 Finansiellt resultat

Revisionskontoret har granskat tertialrapporter och bokslut med inriktning på bolagets prognoser och resultat efter finansnetto samt investeringsutfall.

Bolaget redovisar följande utfall och avvikelser för år 2022:

Resultat (mnkr)	Budget 2022	Utfall 2022	Avvikelse 2022	Budget-avvikelse 2022, %	Utfall 2021
Intäkter	718	713	-5	-1%	642
Vinst från fastighetsförsäljning		59	59		396
Kostnader	-520	-493	-27	5%	-548
Avskrivningar	-220	-220	0	0%	-230
Nedskrivning Norvik		-1000	-1000		
Finansnetto	-40	-44	-4	10%	-38
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	-62	-985	-923		223
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt samt exklusive jämförelsestörande poster	-62	-44	18	29%	-173

Stockholms Hamn AB resultat före bokslutsdispositioner och skatt samt exklusive jämförelsestörande poster avseende reavinster och vissa nedskrivningar uppgår till -44 mnkr, vilket är 18 mnkr högre än fullmäktiges resultatkrav.

Det redovisningsmässiga resultatet uppgår till -985 mnkr då det innehåller poster för nedskrivning av hamnen i Norvik på -1000 mnkr samt reavinster på 59 mnkr från försäljning av fastigheter. Nedskrivningen görs då det marknadsmässiga värdet bedöms avvika väsentligt från det bokförda värdet. Bolaget kompenseras med ett aktieägartillskott om motsvarande belopp i enlighet med beslut av fullmäktige den 26 oktober 2022. Revisionskontoret ser att reavinsterna och nedskrivningen inte ska ses som resultatpåverkande vid jämförelse med resultatkravet, med hänsyn tagen till fullmäktiges beslut om budget respektive aktieägartillskott.

Verksamhetens intäkter uppgår till 713 mnkr, exklusive reavinst från företagsförsäljningar, vilket är i linje med budget. Intäkter från hamnavgifter är lägre än budgeterat då flera kryssningsanlöp blivit inställda med anledning av kriget i Ukraina. Avvikelsen uppgår till

12 mnkr. Även intäkter från servicetjänster är 7 mnkr lägre än budgeterat då färre fartyg elanslutit i Värtahamnen än beräknat. Hyror och arrenden samt övriga intäkter avviker positivt mot budget med 6 respektive 7 mnkr då nya hyresgäster tillkommit i Frihamnen och bemanningen varit högre än beräknat vid Liljeholmsbron.

Verksamhetens kostnader exkl. avskrivningar och finansiella poster uppgår till 493 mnkr, vilket är 27 mnkr (5 procent) lägre än budget. Avvikelsen beror i huvudsak på lägre drifts- och personalkostnader med anledning av färre anlop till hamn efter krigsutbrottet i Ukraina än budgeterat. Driftskostnaderna avviker med 16 mnkr och personalkostnaderna 7 mnkr. Kostnaderna för underhåll är 4 mnkr lägre än budgeterat.

Bolaget prognostiserade vid tertial 1 och 2 ett lägre resultat (-70 och -84 mnkr) än utfallet för året (-43 mnkr). Intäktsutfallet för året blev bättre än förväntat vid tertial 2, framförallt gällande hamnavgifter, medan drifts- och personalkostnaderna blev lägre.

Prognosavvikelsen från årets resultat är 38 respektive 48 procent. Revisionskontoret konstaterar att det osäkra marknadsläget inom sjötrafiken påverkar bolagets möjligheter att göra säkra prognoser.

Bolaget har förklarat avvikelser mot budget och prognoser på ett tillfredsställande sätt.

Historiskt har bolaget innan pandemin och Ukrainakrigets utbrott redovisat positiva resultat som varit i linje med eller över fullmäktiges resultatkrav. Världshändelsernas negativa påverkan på bolagets marknader i kombination med att bolaget gjort stora investeringar har påverkat möjligheten att nå en budget i balans. År 2020 och 2021 uppnåddes inte budget i fullmäktiges resultatkrav och budget i balans uppnåddes senast 2019, innan pandemin. Bolaget har under 2020-2021 arbetat efter ett åtgärdsprogram och ett generellt arbete har fortsatt under 2022 med att anpassa kostnader och arbeta för nya intäktsmöjligheter. Återhämtning av sjötrafiken, nya affärer och en ökad självfinansieringsgrad förväntas bidra till att budget i balans kan uppnås 2024.

Årets resultat har förbättrats jämfört med föregående år med 130 mnkr (resultatet 2021 var -173 mnkr). Föregående års resultat belastades dock med engångskostnader för sanering av mark på 103 mnkr. Borträknas dessa kostnader kvarstår ändå en resultatförbättring på 27 mnkr.

Jämfört med 2021 har verksamhetens intäkter ökat med 71 mnkr (11 procent), vilket framförallt hänförs till en återhämtning av kryssnings- och färjetrafiken och därtill ökade hamnavgifter och serviceintäkter. Hyresintäkterna har minskat mellan åren med

anledning av att ickestrategiska fastigheter avyttrats i enlighet med ägardirektiven. Verksamhetens kostnader exkl. avskrivningar och finansiella poster har minskat med 55 mnkr. Om de ovan nämnda engångskostnader för sanering av mark 2021 borträknas har kostnaderna ökat mellan 2021 och 2022 med 48 mnkr (11 procent). Kostnadsökningen hänförs till ökade drifts- och personalkostnader med anledning av den ökade sjötrafiken mellan åren. Kostnaderna för underhåll har ökat med 14 mnkr.

2.2.2 Investeringar

Investeringsverksamhet (mnkr)	Budget 2022	Utfall 2022	Avvikelse 2022	Budget-avvikelse 2021
Investeringar	350	254	-96	-58

Bolagets utfall för investeringsverksamheten avviker negativt med 96 mnkr i förhållande till budget. Enligt bolagets redovisning beror avvikelserna på att tvister på 38 mnkr i projektet Stockholm Norvik inte lösts under året samt på att vissa projekt flyttats fram i tiden eller inte blivit av.

Bolaget har förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt.

3. Intern kontroll

I detta avsnitt redovisas en granskning av bolagets interna kontroll. Av granskningen framgår bland annat i vilken utsträckning den interna kontrollen är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Vidare om det finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner.

Den samlade bedömningen är att bolagets styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten delvis har varit tillräcklig. Bedömningen grundas på att det av årets genomförda granskningar framgår att styrelsens styrning och uppföljning av bolagets underhåll av kaj- och markanläggningar behöver utvecklas. I bedömningen har hänsyn tagits till att bolaget äger anläggningstillgångar av betydande värden och att förvaltningen av anläggningarna är viktigt för bolagets kärnuppdrag.

Årets granskning av bolagets underhållsarbete visar att styrelsen behöver tydliggöra vilka principer som ska ligga till grund för prioriteringar av underhållet av anläggningstillgångar. De underhållsplaner som ligger till grund för prioriteringarna behöver vidare visa anläggningarnas kostnadsberäknade underhållsbehov över en längre tidshorisont än idag (se vidare avsnitt 4.2).

Bolaget har en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter för att stödja verksamheten och förhindra avsiktliga samt oavsiktliga fel.

Styrelsens löpande insyn i anläggningstillgångarnas status och underhållsbehoven på kort och lång sikt behöver stärkas. Uppföljningen bör utvecklas så att det bland annat blir lättare att följa om det finns ett eftersatt underhåll och kostnadskonsekvenser därav. Inom övriga granskade områden har bolaget en tillfredsställande uppföljningsstruktur. Bolaget följer systematiskt och fortlöpande upp ekonomi och verksamhet analyserar väsentliga avvikelser samt vidtar åtgärder vid behov. Bolaget har system och rutiner för uppföljning av verksamhet som uppdragits åt annan att utföra. Efter revisionens granskning 2021 har bolaget genomfört åtgärder för att stärka den systematiska uppföljningen och kontrollen av ingångna avtal.

Arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del i styrning och uppföljning. Vidare finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner.

Bolaget genomför årliga analyser som fångar upp väsentliga risker samt hur de ska hanteras för att verksamhetens mål ska uppnås. Bolaget har i sin internkontrollplan fastställt vilka åtgärder som ska

hantera prioriterade risker. Kontroller enligt den interna kontrollplanen följs upp systematiskt och fortlöpande. De avvikelser som påträffats har dokumenterats och åtgärder har föreslagits. Bolaget har de senaste åren utvecklat arbetet med väsentlighets- och riskanalysen så att den fångar fler risker från hela organisationen, vilket ger styrelsen ett mer utvecklat underlag för värdering och prioritering av vad som bör hanteras i internkontrollplanen. Årets granskning visar dock att en riskvärdering kring anläggningstillgångarnas underhåll saknas i väsentlighets- och riskanalysen, trots att bolaget själva har identifierat ett eftersatt underhållsbehov inom vissa områden. Värderingen av risker kan även ses över för att se om fler prioriterade risker bör tas upp i internkontrollplanen. År 2022 omfattar internkontrollplanen endast fyra prioriterade risker av 44 identifierade risker i bolagets väsentlighets- och riskanalys.

Revisionens granskning av offentlighetsprincipen visar att bolaget har ändamålsenliga rutiner och arbets sätt som säkerställer rätten att ta del av allmänna handlingar.

4. Fördjupade granskningar

4.1 Offentlighetsprincipen

En granskning har genomförts i syfte att bedöma om bolaget har rutiner och arbetssätt som säkerställer rätten att ta del av allmänna handlingar. Granskningen har genomförts genom intervju med representanter från arkivorganisationen, dokumentgranskning samt stickprov av utlämnande av handling från en av bolagets funktionsbrevlådor. Granskningen visar att bolaget har en tydlig arkivorganisation med fördelat ansvar och befogenheter, samt att bolaget har ändamålsenliga rutiner och arbetssätt för hantering och utlämnande av allmänna handlingar.

Bolaget har fastställt en ansvarsfördelning avseende hanteringen av allmänna handlingar och arkiv i enlighet med stadens arkivregler. Stadens arkivregler framhåller att hantering av allmänna handlingar ska styras och planeras. Detta ska bland annat göras genom bolagets informationsredovisning. Informationsredovisningen är en samlad redogörelse över bolagets information och hur den löpande ska hanteras. Den ska hållas aktuell och uppdaterad. Granskningen visar att bolaget har upprättat en informationsredovisning i enlighet med stadens arkivregler.

Av tryckfrihetsförordningen framgår att var och en har rätt att ta del av allmänna handlingar, samt att en begäran ska behandlas skyndsamt. Av genomfört stickprov framgår att utlämnanden hanterats skyndsamt.

4.2 Underhåll av materiella anläggningstillgångar

En granskning har gjorts av om bolaget bedriver ett planerat underhåll av materiella anläggningstillgångar som är förenligt med god ekonomisk hushållning. Granskningen visar att det finns ett behov av att utveckla bolagets strategiska planering och uppföljning av underhållet.

I granskningen konstateras att organisationen och styrningen av bolagets underhållsarbete har stärkts under de senaste två åren, men att det fortfarande finns områden som behöver utvecklas. Styrelsen bör i högre grad vara medveten om anläggningarnas status, hur prioriteringar görs utifrån det identifierade underhållsbehovet och att detta i sin tur bygger på adekvata riskanalyser och underhållsplaner. Detta då underhållet är en viktig strategisk fråga i ett bolag med stora materiella tillgångar. Bolaget äger markanläggningar och tekniska anläggningar till ett bokfört värde på ca 5 mdkr.

Det finns ett behov av att styrelsen tydliggör vilka principer som ska ligga till grund för prioriteringar av underhållet samt hur planering och uppföljning ska ske. Bolagets interna styrande dokument för arbetet med underhåll utgörs av en organisationsstruktur som visar ansvarsfördelning och en beskrivning som visar hur underhåll och investeringar ska hanteras redovisningsmässigt. Prognostisering av underhållsbehov och prioritering av olika underhållsåtgärder görs av den verkställande ledningen i dialog med bolagets underhållsorganisation. Dock saknas styrande dokument som visar hur underhållsplaneringen ska genomföras och följas upp samt på vilka grunder prioriteringar och omprioriteringar ska göras. Även i revisionens granskning av bolagets underhållsplanering 2017 noterades att det inte fanns någon strategi för underhållsplanering och att styrelsen bör överväga att anta en sådan.

Ledningen följer löpande upp kommande behov och utfört arbete för underhåll i samband med prognos- och budgettillfällen, där bolagets underhållsorganisation medverkar. Styrelsens uppföljning inkluderar dock endast delvis utfall och status för underhållet. Styrelsen beslutar årligen om samlad budget för underhåll i samband med beslut om verksamhetsplan. Budgeten för underhåll har varit relativt konstant över åren. Under 2020 och 2021 pausades ett antal underhållsprojekt med anledning av det ansträngda ekonomiska läget under pandemin. År 2022-2025 har budgeten ökat igen. Det finns inga dokumenterade konsekvensanalyser av det pausade underhållet. Åtterrapporering av det samlade utfallet av både investeringar och underhåll har gjorts i bolagets års- och hållbarhetsredovisning, dock inte av underhållskostnaderna specifikt. Det går inte av styrelsens möteshandlingar spåra att styrelsen behandlat underhållets och tillgångarnas status under 2022.

Risker gällande status på anläggningstillgångarna eller driftsäkerheten saknas i bolagets väsentlighets- och riskanalys. Då Stockholms Hamn AB äger markanläggningar och tekniska anläggningar till väsentliga belopp är det angeläget att beakta risker gällande anläggningarnas status och underhållsbehov i styrelsens strategiska planering.

En ny organisationsstruktur och sätt att arbeta med underhåll implementerades för ca tre år sedan och uppges ha ökat kunskapen om tillgångarnas status och kommande behov av underhåll. Rutiner finns för att löpande identifiera underhållsbehov både genom planerade tillståndsbedömningar och genom hantering av felanmälningar. Fortfarande finns dock områden där bolagets ledning ser ett behov av att öka kunskapen. Bolaget har också själva identifierat ett eftersatt underhåll inom flera av byggdelsområdena.

Någon bedömning av hur stor en total underhållsskuld för samtliga anläggningstillgångar beloppsmässigt skulle kunna vara har inte gjorts.

Spårbarheten i bolagets underhållsplanering behöver öka, och underhållsplaner bör på både kort och lång sikt kunna ge svar vilket underhåll som behöver göras, när, och hur mycket det kommer att kosta. Bolaget har ingen mall eller beskrivning för vad underhållsplanerna ska innehålla och planeringshorisonten är relativt kort. Underhållsplaneringen sker huvudsakligen i systemstödet IDUS som bolaget haft en längre tid. För tre av tio byggdelsområden görs dock planeringen fortfarande i Word- eller Exceldokument. Även den samlade uppföljningen för hela anläggningsförvaltningen görs i Excel då IDUS lämpar sig dåligt för kostnadsättning och aggregering av underhållsåtgärder. Löpande kostnadsuppföljning görs också i Agresso, där byggdelsansvariga manuellt rapporterar in nedlagda kostnader. Den detaljerade underhållsplaneringen har en tidshorisont på 2-3 år, varefter detaljeringsgraden sjunker markant. Flertalet enskilda underhållsåtgärder inom tidshorisonten 2-3 år är inte kostnadsbedömda och fåtalet har kostnadsbedömts på längre sikt. Ovanstående kan jämföras med praxis för underhållsplanering på 10-30 år för liknande tillgångsslag. Med nuvarande underhållsplanering och systemstöd går det inte heller att följa hur stora kostnaderna varit för avhjälpande respektive planerat underhåll. Ansvariga för underhållet uppfattar inte att det idag finns någon stor risk att uppskjutet underhåll generellt sett lett till fördyrningar. Risk finns dock att det med nuvarande uppföljning är svårt att följa vilka underhållsbehov som finns men som eventuellt inte blivit åtgärdade samt om eftersatt underhåll lett till att investeringar har behövt tidigareläggas i relation till befintlig investeringsplan.

Bolaget rekommenderas att:

- Styrelsen beslutar om en strategi för planering, prioritering, genomförande och uppföljning av underhåll.
- Stärka styrelsens löpande insyn i anläggningstillgångarnas status och underhållsbehoven på kort och lång sikt.
- Upprätta risk- och konsekvensanalyser som underlag för styrelsens strategiska planering av anläggningstillgångarna underhåll.
- Säkerställa att samtliga underhållsplaner för kaj- och markanläggningar visar tillgångarnas kostnadsberäknade underhållsbehov med en planeringshorisont på minst 10 år.
- Säkerställa att ändamålsenliga systemverktyg implementeras som möjliggör analys och uppföljning.

5. Uppföljning av tidigare års granskning

Tidigare års granskning av bolagets verksamhet har utmynnat i ett antal rekommendationer. Revisionen gör årligen uppföljningar för att bedöma om bolaget har vidtagit åtgärder utifrån tidigare lämnade rekommendationer. Rekommendationer som följts upp under 2022 redovisas i bilaga 1.

Uppföljning visar att bolaget i huvudsak har vidtagit åtgärder utifrån revisionens rekommendationer. Fortfarande kvarstår visst arbete med att utveckla styrning och uppföljning av dataskyddsförordningens efterlevnad.

Bilaga 1 – Uppföljning av lämnade rekommendationer

Årlig och fördjupad granskning

Års-rapport	Rekommendation	Åtgärder vidtagits (Ja/delvis/nej)	Kommentar
År 2021	<p>Avtalsförvaltning</p> <p>Bolaget rekommenderas att ensa bolagets olika styrdokument för avtalsuppföljning och utveckla urvalsgrunderna för de systematiska kontrollerna så att de även omfattar kontraktsvärden.</p> <p>Bolaget rekommenderas införa systematiska kontroller av att rangordningen i ramavtal följs.</p> <p>Bolaget rekommenderas att identifiera och avsluta avtal som inte har någon bortre tidsgräns.</p>	Ja	<p>Bolaget har uppdaterat styrdokumentet för avtalsuppföljning och inkluderat kontraktsvärden som en av urvalsgrunderna för avtalsuppföljningen.</p> <p>Stickprovskontroller av att rangordningen följs har införts i bolagets ordinarie avtalsuppföljning enligt uppdaterade styrdokument.</p> <p>En genomgång har gjorts och avtal som inte varit tidsbegränsade har antingen avslutats eller omförhandlats så att ett sista giltighetsdatum införts. Utbildning har genomförts i förbudet mot automatisk avtalsförlängning. Stickprov har tagits för kontroll av efterlevnaden.</p>
År 2021	<p>Dataskyddsförordningen</p> <p>Bolaget rekommenderas att utveckla styrningen och uppföljningen av arbetet med att efterleva dataskyddsförordningen, så som dataskyddsombudets oberoende samt konsekvensbedömningar.</p> <p>Bolaget rekommenderas säkerställa ett systematiskt och regelbundet arbete med inventering av personuppgiftsbehandlingar för att hålla registerförteckningen uppdaterad och aktuell.</p> <p>Bolaget rekommenderas säkerställa att samtliga informationstillgångar informationssäkerhetsklassificeras efter behov och minst årligen.</p> <p>Bolaget rekommenderas säkerställa att det finns tillräcklig kunskap och kompetens gällande hantering av personuppgifter hos samtliga medarbetare.</p>	Delvis	<p>Under året har bolaget inlett ett utvecklingsarbete både sett till informationssäkerhet och dataskydd. Bland annat har en lokal tillämpningsanvisning för informationssäkerhet tagits fram, som kvarstår att besluta om. Arbetet med konsekvensbedömningar kvarstår inför 2023. Dataskyddsombudet har blivit mindre operativt genom att informationsägare själva i verksamheten har deltagit i att uppdatera registerförteckningen under året. Rekommendationen bedöms som delvis åtgärdad.</p> <p>Vid granskningstillfället har dataskyddsombudet ännu inte granskat innehållet i registerförteckningen men uppger att det finns en bättre överblick nu än tidigare. Bolaget uppger att samtliga informationstillgångar ännu inte är klassade men att ambitionen är att samtliga ska vara klassade under 2023. Rekommendationerna om att hålla registerförteckningen uppdaterad och att klassificera informationstillgångar bedöms som delvis åtgärdade.</p> <p>Kompetenshöjande insatser har genomförts under året i form bolagsgemensamma dragningar från dataskyddsombud och informationssäkerhetssamordnare, en fördjupad utbildning till IT-avdelningen avseende personuppgiftsincidenter samt information till styrelsen om dataskyddsombudets årsrapport. Däremot kan bolaget ännu inte följa upp om samtliga medarbetare genomgått stadens obligatoriska utbildningar. Rekommendationen bedöms som delvis åtgärdad.</p>

Årsrapport	Rekommendation	Åtgärder vidtagits (Ja/delvis/nej)	Kommentar
År 2022	<p>Underhåll av materiella anläggningstillgångar</p> <p>Bolaget rekommenderas att styrelsen beslutar om en strategi för planering, prioritering, genomförande och uppföljning av underhåll.</p> <p>Bolaget rekommenderas att stärka styrelsens löpande insyn i anläggningstillgångarnas status och underhållsbehoven på kort och lång sikt.</p> <p>Bolaget rekommenderas att upprätta risk- och konsekvensanalyser som underlag för styrelsens strategiska planering av anläggningstillgångarna underhåll.</p> <p>Bolaget rekommenderas att säkerställa att samtliga underhållsplaner för kaj- och markanläggningar visar tillgångarnas kostnadsberäknade underhållsbehov med en planeringshorisont på minst 10 år.</p> <p>Bolaget rekommenderas att säkerställa att ändamålsenliga systemverktyg implementeras som möjliggör analys och uppföljning.</p>	Se kommentar	Följs upp 2023

Bilaga 2 – Bedömningskriterier

Nedan redovisas de kriterier som ligger till grund för gjorda bedömningar. Bedömningarna avser såväl genomförandet som resultatet av verksamheten.

Analysen i rapporten är underlag till lekmannarevisorns slutliga bedömning av bolaget. Lekmannarevisorn kan rikta anmärkning till en styrelseledamot eller VD.

Detta redovisas i bolagets granskningsrapport.

Verksamhet och ekonomi

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att bolaget har uppnått kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten.

Bedömningskriterier

Bolaget:

- Har ett resultat som är förenligt med fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer.
- Har genomfört sitt uppdrag med tillgängliga resurser.
- Har bedrivit verksamheten enligt gällande lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.

Bedömning:

Bedömningen ges utifrån en tregradig skala, i allt väsentligt tillfredsställande, delvis tillfredsställande eller inte tillfredsställande.

I allt väsentligt tillfredsställande	Bedömningskriterierna är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser. Ev. rekommendationer behöver åtgärdas.
Delvis tillfredsställande	Bedömningskriterier bedöms delvis uppfyllda. Påpekade brister behöver åtgärdas utifrån lämnade rekommendationer.
Inte tillfredsställande	Bedömningskriterierna bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga brister som behöver åtgärdas så fort som möjligt utifrån lämnade rekommendationer.

Intern kontroll

Den interna kontrollen är en process som utförs av styrelse, bolagsledning och personal. Den är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Processen säkerställer, med en rimlig grad av säkerhet, att verksamheten drivs effektivt, att lagar, förordningar och andra regler följs. Det lämnas en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering om verksamheten.

Bedömningskriterier

Bolaget:

- Har haft en styrning och uppföljning mot mål och beslut.
- Har en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter för att stödja verksamheten och att förhindra avsiktliga och oavsiktliga fel samt oegentligheter.
- Följer systematiskt och fortlöpande upp ekonomi och verksamhet, såväl för verksamhet i egen regi som för sådan som uppdragits åt annan att utföra, analyserar väsentliga avvikelser samt vidtar åtgärder vid behov.
- Genomför riskanalyser som fångar upp väsentliga risker samt hur de ska hanteras för att minimera risken för att verksamhetens mål inte uppnås. Styrelsen har i en internkontrollplan fastställt vilka åtgärder som ska hantera prioriterade risker.
- Har riktlinjer och rutiner som bidrar till att säkerställa att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs.
- Följer upp den interna kontrollen systematiskt och fortlöpande.
- Har en rapportering som ger en aktuell, rättvisande och tillförlitlig information om verksamhet och ekonomi.

Bedömning

Bedömningen ges utifrån en tregradig skala, i huvudsak tillräcklig, delvis tillräcklig eller inte tillräcklig.

I huvudsak tillräcklig	Bedömningskriterierna är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser. Ev. rekommendationer behöver åtgärdas.
Delvis tillräcklig	Bedömningskriterierna bedöms delvis uppfyllda. Påpekade brister behöver åtgärdas utifrån lämnade rekommendationer.
Inte tillräcklig	Bedömningskriterierna bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga brister som behöver åtgärdas så fort som möjligt utifrån lämnade rekommendationer.